

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ПСИХІАТРІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ”

I.Г. Савка, Р.І. Рудницький, С.Д. Савка,

Буковинський державний медичний університет, м.Чернівці

THE SIGNIFICANCE OF FORENSIC PSYCHIATRY FOR STUDENTS OF THE MEDICAL FACULTY IN SPECIALITY “MEDICAL PSYCHOLOGY”

I.H. Savka, R.I. Rudnitsky, S.D. Savka

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Резюме. Тези відображають основні моменти викладання судової психіатрії для медичних психологів. Висвітлено значення цих фахівців у розкритті окремих злочинів в судово-медичній практиці.

Abstract. The abstract reflects the basic aspects of teaching of forensic psychiatry to medical psychologists. The importance of these specialists in exposing individual crimes in forensic-medical practice is shown.

Вступ. Судова психіатрія – це спеціальний і самостійний розділ психіатрії, який вивчає різні психічні розлади стосовно питань кримінального і цивільного права, кримінального і цивільного процесу. На підставі висновків судових психіатрів приймаються процесуальні рішення (звільнення від карної відповідальності, використання примусових мір медичного характеру, визнання угоди недійсною). Судова психіатрія покликана, з одного боку, допомогати слідству і суду дотримуватися гуманного принципу закону – не вважати суспільно небезпечні діяння психічно хворих злочинами, а психічно хворих, які скоїли суспільно небезпечні дії – злочинцями; з іншого боку, – не допускати випадків, коли психічно здорова особа, що вчинила злочин, могла б ухилитися від заслуженого покарання, симулюючи психічне захворювання.

Основна частина. У більшості випадків лікарі-психологи можуть залучатися до вирішення таких питань, як дослідження психічного стану потерпілих осіб, оцінки здатності до виконання певних дій протягом визначеного часу, діагностики розладів психіки потерпілих, підозрюваних, обвинувачених та інших фізичних осіб тощо.

Для медичних психологів елементи судової психіатрії подаються в процесі вивчення судової медицини, яка у вищих медичних закладах викладається на 4-му курсі, оскільки для її опанування необхідні знання із більшості базових і фахових предметів молодших курсів. Зокрема, передбачена лекція, яка розкриває майбутнім психологам елементи судової психіатрії: судово-психіатрична експертиза в кримінальному процесі, основи загальної психопатології, поняття осудності та неосудності, поняття про дієздатність, особливості пенітенціарної психіатрії і комплексної судової психолого-психіатричної експертизи.

Вивчення судової медицини з елементами судової психіатрії дозволить майбутнім лікарям-психологам виконувати свою роботу із глибоким розумінням правових та судово-медичних аспектів медичної діяльності, розширить їх кругозір щодо можливостей застосування здобутих професійних навичок і вмінь.

Крім того, використання психологічних методів дослідження дозволяє розкривати скоєні і запобігати новим злочинам. Вони дозволяють здійснити всебічний аналіз правопорушення, психологічну оцінку пропавших осіб на предмет ймовірності їх віднесення до певного типу злочинів і розробити антизлочинні заходи.

Одним із найбільш відповідальних і важливих видів роботи майбутніх лікарів-психологів є створення психологічного портрета злочинця. При створенні психологічного портрета здійснюється заочна реконструкція психологічних, психіатричних і сексологічних характеристик злочинця, що сприяє створенню основної версії для проведення слідчих заходів.

Висновки. В Україні існує потреба у створенні психолого-психіатричних груп, лабораторій подібного профілю, діяльність яких була би спрямована на встановлення й розшук ймовірних злочинців.

Допомога психіатрів і психологів потрібна на стадії винесення обвинувачення, у виборі тактики допиту, лінії поведінки слідчого, використання слідчих прийомів, виборі оперативними співробітниками тактики дій залежно від психопатологічних і психологічних особливостей підозрюваного. Допомога цих фахівців сприяє об'єктивності і повноті при зборі доказів та зменшує ймовірність слідчих помилок.

Література. 1. Клиническая и судебная подростковая психиатрия / [Гурьева В.А., Дмитриева Т.Б., Макушкин Е.В. и др.]: под ред. В.А.Гурьевой. – М.: ООО Мед. информ. агенство, 2007. – 488с. 2. Марчук А.І. Судова психіатрія: [навчальний посібник] / Аркадій Марчук. – К.: Атіка, 2004. – 240с. 3. Савка І.Г. Елементи судової психіатрії у процесі викладання судової медицини студентам медичного факультету зі спеціальності “Медична психологія” / І.Г. Савка, С.Д. Савка // Бук. мед. вісник. – 2009. – Т.13, № 2. – С. 126–127. 4. Чуприков А.П. Общая и криминальная сексология : [учебное пособие] / А.П. Чуприков, Б.М. Чуприков. – К.: МАУП, 2002. – 248с.

Савка Іван Григорович, декан медичного факультету №3, доцент кафедри судової медицини та медичного правознавства БДМУ, кандидат медичних наук.

Адреса: м.Чернівці, вул.Червоноармійська 65А, кв.50. Індекс 58029
Тел.моб. 8099-9437060. E-mail: Savka_sudmed@meta.ua

Рудницький Роман Іванович, доцент відповідальний за курс психіатрії та медичної психології кафедри неврології, психіатрії та медичної психології ім.С.М. Савенка БДМУ, кандидат медичних наук.

Адреса: м. Чернівці, вул. 28 Червня 16, кв.1. Індекс 58000
Тел. моб. 050-65-66-567.

Савка Світлана Дмитрівна, асистент кафедри неврології, психіатрії та медичної психології ім.С.М. Савенка БДМУ.

Адреса: м.Чернівці, вул.Червоноармійська 65А, кв.50. Індекс 58029
Тел.моб. 8067-9411728.

